

СИЛЛАБУС
«6B02204 - Археология және этнология» білім беру бағдарламасы

Пәннің коды	Пәннің атауы	Студенттің өзіндік жұмысы (СӨЖ)	Кредит саны			Кредит саны	Студенттің оқытушы басшылығы мен өзіндік жұмысы (СОӨЖ)
			Дәрістер (Д)	Практ. сабақтар (ПС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
EKZKN 5308	Қазақ халқының материалдық мәдениеті	2	15	30		3/5	6-7

Курс туралы академиялық ақпарат

Оқытудың түрі	Курстың типі/сипаты	Дәріс түрлері	Практикалық сабақтардың түрлері	Қорытынды бақылау түрі
Офлайн	Теориялық	проблемалық, аналитикалық дәріс	анализ, жағдаяттық тапсырмалар	Жоба
Дәріскер (лер)	Егізбаева Меруерт Қарпыққызы Т.Ф.К., доцент.			
e-mail:	egyzbaevamk@gmail.com			
Телефон (дары):	8 701 3859895			
Ассистент(тер)				
e-mail:				
Телефон (дары):				

Курстың академиялық презентациясы

Пәннің мақсаты	*Оқытудың күтілетін нәтижелері (ОН) Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ) (әрбір ОН-гекемінде 2 индикатор)
Студенттерге қазақ халқының материалдық мәдениеті туралы білім беріп, қазақ этносының әртүрлі тарихи кезеңдердегі материалдық мәдениетінің тарихына қатысты мәселелер мен негізгі теориялар туралы түсінік қалыптастыру.	ОН 1 Ғылыми жұмыстарды жазу кезінде оқытылған білімдерді пайдалана алу;	1.1 Қазақ халқының материалдық мәдениетіне қатысты зерттеулер мен деректерді жүйелеу; 1.2 Пәнге байланысты зерттеулерге талдау жасау;
	ОН 2. Қазақтардың материалдық мәдениетіне көшпенді шаруашылықтың әсерін сипаттау;	2.1 Қазақтың материалдық мәдениетіне қоршаған географиялық ортаның әсеріне баға беру; 2.2 Көшпенді шаруашылық және материалдық мәдениет түрлерінің (баспана, киім-кешек, тағам) байланысын саралау;
	ОН 3. Қазақтардың мәдени-шаруашылық типі және материалдық мәдениеттің қалыптасу кезеңдерін саралау;	3.1 Шаруашылық-мәдени тип (ШМТ) туралы теориялар мен гипотезаларды салыстырмалы талдау; 3.2 Қазақ халқының материалдық мәдениетінің қалыптасу кезеңдерін саралау;
	ОН 4. Қазақ ұлттық киімінің түрлері және қалыптасу кезеңдерін классификациялау;	4.1 Қазақ ұлттық киімінің түрлері және оған өзге халықтардың ықпалын саралау; 4.2 Қазақ ұлттық киімдерінің қалыптасу тарихын талдау;
	ОН 5. Қазақтардың ұлттық тағам түрлері және дәстүрлі тағамтану жүйесі түсінігін түсіндіру.	5.1 Қазақтың дәстүрлі тағамына еуропалық, азиялық асханалардың ықпалымен болған трансформацияларды талдау; 5.2 Дәстүрлі тағамтану жүйесі түсінігін саралау.
Пререквизиттер	Этнологияға кіріспе; Қазақ халқының рухани мәдениеті;	
Постреквизиттер	Түркі халықтары: тарихи-этнографиялық зерттеу мәселелері.	
**Әдебиет және ресурстар	Оқу әдебиеттері: 1. Маргулан А.Х. Казахская юрта и ее убранство. - М, 1984. 5. Востров В.В., Захарова И.В. Казахское народное жилище. - А, 1989. 7. Маргулан А.Х. Казахское народное прикладное искусство. - А, 1986. 8. Хозяйство казахов на рубеже 19-20 вв. Историко-этнографический атлас. - Алма-Ата, 1980. 9. Муқанов М. С. Казахские домашние художественные ремесла. - Алма-Ата, 1979.	

10. Егізбаева М.Қ. Қазақ халқының материалдық мәдениеті. -Алматы, 2012.

11.Тулеуова Б.Т. Проблемы развития казахского кочевого скотоводства в трудах русских исследователей во второй половине XIX – начале XX веков. // Вестник ЕНУ. №1-2, 2014 г.

12. Егізбаева М.Қ. XIX-XX ғ. басындағы қазақ халқының дәстүрлі ұлттық киіміндегі өзгерістер

13.Раисов Д. Традиционное хозяйство казахов в исследованиях Х.А. Аргынбаева. // материалы республиканской научно- практической конференции V «Оразбаевской чтения» - А.: Қазақ университеті, 2013 г. 526 с.

13. Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған «Нұрпейіс оқулары» аясындағы «Тарих ғылымының өзекті мәселелері мен келешегі» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференциялардың материалдары. – Алматы, 2011. – 298 б. (18 наурыз).

Онлайн қолжетімді: Ұсынылатын әдебиеттердің қосымша тізімі сіздің парақшаңыздың univer.kaznu.kz сайтында ПОӘК бөлімінде берілген.

Ғаламтор ресурстары: (3-5 тен кем емес)

1. <http://elibrary.kaznu.kz/ru>
2. **Киіз үй:**
  - 1.Киіз үй жабдығын сәндеу жолдары туралы не білеміз?
<https://www.youtube.com/watch?v=6hOZGKXy5FE>
  2. Басқұр – киіз үйдің сәні
<https://www.youtube.com/watch?v=VLnCL-D44uc>
  3. Қазақы кілемдер жоғалып кетпес пе екен?
<https://astanatv.kz/index.php/kz/news/46688/>
  4. Қазақтың киіз үйі. 1 бөлім
<https://www.youtube.com/watch?v=Dkm6Z4k2kCI>
  5. Киіз үй және оның жабдықтары
<https://dasturbk.kz/kiiz-j-zh-ne-ony-zhabdy-tary/2020/>
  6. Киіз үйдің жабдықтары, атауы, маңызын сіз білесіз бе?
<https://www.youtube.com/watch?v=9PhP1Fb3ZL4>
  7. Көшпенділер әлемі. Киіз үй
https://www.youtube.com/watch?v=l_7f_6gTdK8
2. **Ұлттық тағамдар:**
  - 1.ҚАЗАҚТЫҢ ҰЛТТЫҚ ТАҒАМДАРЫ
<https://www.youtube.com/watch?v=9NE8LQRFIog>
  - 2.Бас табақ - ұлттық тағамдар
https://www.youtube.com/watch?v=5-gdO0oY_1w
  3. Ұмыт болған ұлттық тағамдар
<https://www.elana.kz/%D2%B1myt-bol%D2%93an-D2%B1lty%D2%9B-ta%D2%93amdar/>
  4. Ұмытыла бастаған қазақтың ұлттық тағамдары қайта жанданды
<https://www.youtube.com/watch?v=qgceG6IMxBA>
  - 5.Қазақтың ұлттық тағамдарының құпиясы
<https://old.qazaqtv.com/kz/programms/viewArchive?id=23789>
  6. «Ұлттық тағам». Қарма тағамы
https://www.youtube.com/watch?v=_6NrREGeS3M
  - 7.«Ұлттық тағам». Өрме төс
<https://www.youtube.com/watch?v=tPaLUNXpLL8>
  - 8.Бас табақ - ұлттық тағамдар
https://www.youtube.com/watch?v=5-gdO0oY_1w
  9. Ұмытылып кеткен ұлттық тағам. Қойдың қарынында етті қалай пісіруге болады?
<https://www.youtube.com/watch?v=OGPZQLidRQk>
  10. Ұмытылып кеткен 25 тағам (Қазақ асханасы)
<https://www.youtube.com/watch?v=SUD-chzwBsA>
3. **Киім-кешек:**
  - 1.Көшпенділер әлемі. Көшпенділер киімі. Киім-кешек атаулары.
<https://www.soyle.kz/article/view?id=18>
  2. Көшпенділер әлемі. Көшпенділер киімі.
<https://www.youtube.com/watch?v=iEK07VPL0nU&t=383s>
  3. Асыл мұра №27. Ұлттық киім - қазақ мәдениетінің айнасы.
https://www.youtube.com/watch?v=QpYF_xUH3-M
  5. Ұлттық киім сырлары. Қазақ халқының ұлттық киімі.

	<p>https://www.youtube.com/watch?v=mvk1HHG-Lw0</p> <p>6. Қазақтың ұлттық киімдері. https://www.youtube.com/watch?v=6JivjRS1r2I</p> <p>7. Ұлттық киім тігу шебері \ Ұлт нақышы \ Асыл арна. https://www.youtube.com/watch?v=zObNZBfVRFA</p> <p>8. Қазақтың ұлттық киімдері. https://www.youtube.com/watch?v=ZRufTnHq3M4</p> <p>9. Қазақтың ұлттық бас киімдері. https://www.youtube.com/watch?v=RS2X5GU3JAA</p> <p>10. Атыраудағы көрмеге XIX-XX ғғ. қазақтардың ұлттық киімдері қойылды. https://24.kz/kz/zha-aly-tar/m-denie/item/308732-atyrauda-y-k-rmege-xix-xx-aza-tardy-ltty-kiimderi-ojyldy</p> <p>12. Көшпенділер әлемі. Тері илеу. https://www.youtube.com/watch?v=hs3IpX-IBdI&t=1541s</p> <p>13. Көшпенділер әлемі. Жүнді игеру. https://www.youtube.com/watch?v=pITwgyLz0JO</p>
--	--

Университеттің моральдық-этикалық құндылықтар шеңберіндегі курстың академиялық саясаты	<p>Академиялық тәртіп ережелері: Академиялық құндылықтар: Практикалық / зертханалық сабақтар, СӨЖ өзіндік, шығармашылық сипатта болуы керек. Бақылаудың барлық кезеңінде плагиатқа, жалған ақпаратқа, көшіруге тыйым салынады. Мүмкіндігі шектеулі студенттер телефон, egyptbaevamk@gmail.com.e-пошта бойынша консультациялық көмек ала алады.</p>
Бағалау және атте статтаусаясаты	<p>Критериалды бағалау: дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің қалыптасуын тексеру). Жиынтық бағалау: аудиториядағы (вебинардағы) жұмыстың белсенділігін бағалау; орындалған тапсырманы бағалау.</p>

Оқу курсының мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесі (кестесі)

Апта	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл***
Модуль 1			
1	Д1. Кіріспе. Тұрмыс және материалдық мәдениет тарихы түсінігі мен мәні және дәстүрлі баспананың зерттелуі.	1	
	СС 1. Материалдық мәдениет түсінігі мен мәніне талдау жасау.	2	8
2	Д2. Қазақстан территориясындағы тас ғасырының қоныстары мен баспаналары және қола дәуірінің тұрғын үй мен қоныстары (б.д.д. XIII – VIII ғғ.).	1	
	СС 2. Материалдық және тұрмыстық мәдениеттің зерттелуіне саралау жасау.	2	8
	СӨЖ 1. СӨЖ 1 орындау бойынша кеңес беру. Тақырып: Тайпалық одақтар кезеңіндегі баспаналарға қатысты деректерге анализ жасау (конспект түрінде).		
3	Д3. Тайпалық одақтар мен ерте мемлекеттер кезеңіндегі қоныстар мен тұрғын үйлер (б. э. VII ғ. – V ғ.).	1	
	СС 3. Тас ғасырының қоныстары мен қола дәуірі кезіндегі баспана мен қоныстарға (б.д.д. XIII – VIII ғғ.) сипаттама жасау.	2	8
	СӨЖ 1. Тайпалық одақтар кезеңіндегі баспаналарға қатысты деректерге анализ жасау (конспект түрінде).		22
4	Д4. Ерте және дамыған ортағасырлық қалалар, қоныстар және тұрғын үйлер (VI ғ. – VIII ғ.).	1	

	СС 4. Тайпалық одақтар мен ерте мемлекеттер кезеңіндегі қоныстар мен тұрғын үйлерге саралау жасаңыз.	2	8
	СОӨЖ 2. Коллоквиум (жоба). Қазақ халқының қолөнері және зерттелуіне саралау жасау.		22
5	Д5. Ортағасырлық мемлекеттер мен Қазақ хандығы дәуіріндегі (XIV-XVII ғғ.) қалалар, қоныстар мен тұрғын үйлер. Киіз үй - Евразия далаларының көшпенділерінің көне тұрғын үй түрі.	1	
	СС 5. Ерте және дамыған ортағасырлық қалалар, қоныстар мен тұрғын үйлерге сипаттама беру.	2	8
Модуль 2			
6	Д6. Ресей құрамындағы Қазақстанның қоныстары, тұрғын үйлері мен қалалары (1734-1917 жж.).	1	
	СС 6. Ислам дінінің енуіне байланысты салынған архитектуралық ескерткіштердің ерекшеліктерін талдау.	2	8
7	Д7. Қазақстанның Кеңес дәуіріндегі және тәуелсіз дамуы жылдарындағы қоныстар мен тұрғын үйлер және қалалар.		
	СС 7. Ресей құрамындағы Қазақстанның қоныстары, тұрғын үйлері мен қалаларын зерделеу.		8
	СОӨЖ 3. СӨЖ 2 орындау бойынша кеңес беру.		
АБ 1			100
8	Д8. Ұлттық киімге қатысты деректер мен тарихнама.	1	
	СС 8. Кеңес дәуірінің материалдық мәдениетке тигізген әсері, тәуелсіздік жылдарындағы өзгерістерге саралау жасау.	2	5
	СӨЖ 2. Қазақ халқының ұлттық киіміне қатысты деректер мен зерттеулерге салыстырмалы анализ жасау. Конспект түрінде.		15
9	Д9. Қазақстан территориясындағы тайпалар мен рулардың киімдері мен әшекей бұйымдарының көне түрлері. Орта ғасырлар және Қазақ хандығы дәуіріндегі әшекейлер мен киімдер кешені.	1	
	СС 9. Ұлттық киімге қатысты деректер мен тарихнаманы зерделеу.	2	5
10	Д 10. XIX-XX ғ. басындағы дәстүрлі киім-кешек және әшекейлер кешені.	1	
	СС 10. Қазақстан территориясындағы тайпалар мен рулардың киімдері мен әшекей бұйымдарының көне түрлеріне байланысты деректерді талдау.	2	5
	СОӨЖ 4. Коллоквиум (бақылау жұмысы, тест, жоба, эссе, жағдаяттық есеп және т.б.). Тақырып, орындау және өткізу түрі.		15
Модуль 3			
11	Д11. Кеңес дәуірі мен тәуелсіздік кезеңіндегі қазақтардың киімдеріндегі өзгерістер.	1	
	СС 11. Орта ғасырлар және Қазақ хандығы дәуіріндегі әшекейлер мен киімдер кешенін сипаттау.	2	5

12	Д 12. Қазақ халқының ас-тағам мәдениетінің зерттелуі.	1	
	СС 12. XIX-XX ғ. басындағы дәстүрлі киім-кешек және әшекейлер кешенін сипаттау.	2	5
	СОӨЖ 5. СӨЖ Зорындау бойынша кеңес беру.		
13	Д 13. Дәстүрлі тағамдану жүйесінің экологиялық жүйемен және шаруашылық түрімен байланысы.	1	
	СС 13. Қазақ халқының тағамдану жүйесіне байланысты деректерге салыстырмалы анализ жасау.	2	5
	СӨЖ 3. Қазақ халқының дәстүрлі шаруашылық құралдарына сипаттама.		15
14	Д14. Тамақтану: тәртібі, құрамы, этикет.	1	
	СС 14. Қазақ халқының дәстүрлі тағам түрлері және олардың шаруашылықпен байланысын саралау.	2	5
	СОӨЖ 6. Қазақ халқының дәстүрлі ыдыс-аяғы мен аспаптарына сипаттама беру. Коллоквиум (бақылау жұмысы).		15
15	Д 15. Қазақтардың тамақтану жүйесінің өзгеруі. Ыдыс-аяқ және аспаптар.	1	
	СС 15. Қазақ халқының дәстүрлі тағам түрлері және олардың шаруашылықпен байланысын саралау.	2	5
	СОӨЖ 7. Емтиханға дайындық мәселесі бойынша кеңес беру.		
АБ 2			100

Дәріскер

Егізбаева М.Қ.